

בש"פ 6098/23 - עויצי פאדי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6098/23

לפני: כבוד השופטת ר' רונן

המבקש: עויצי פאדי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בעמ"ת 72149-07-23 מיום 1.8.2023 שניתנה על ידי כב' השופטת ה' רוזנברג שיינרט

בשם המבקש: עו"ד רועי לנג

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת ה' רוזנברג שיינרט) בעמ"ת 72149-07-23 מיום 1.8.2023. בית המשפט המחוזי קיבל בהחלטתו ערר שהגישה המשיבה על החלטת בית משפט השלום בפתח תקווה (כב' השופט א' סלטו) במ"ת 21621-07-23 מיום 30.7.2023, וחלף החלטתו של בית משפט השלום על שחרור המבקש בתנאים, הוא הורה על מעצרו על תום ההליכים.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 10.7.2023 הוגש לבית משפט השלום בפתח תקווה כתב אישום נגד המבקש, המייחס לו עבירות של כניסה או ישיבה בישראל שלא כחוק לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952; פריצה לרכב במטרה לגנוב לפי סעיף 413 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); חבלה במזיד ברכב לפי סעיף 413 לחוק

העונשין; גניבת רכב לפי סעיף 413 לחוק העונשין; נהיגה ללא רישיון נהיגה - כשהמבקש מעולם לא הוציא רישיון לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה (נ"ח) התשכ"א-1961; ושימוש ברכב מנועי ללא ביטוח לפי סעיף 2(ב) לצו בדבר ביטוח כלי רכב מנועיים (יהודה ושומרון) (מס' 215), התשכ"ח-1968. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המבקש עד לתום ההליכים.

בתמצית, מכתב האישום עולה כי ביום 6.7.2023 התפרץ המבקש, תושב האזור בן 27, למכונית חונה בפתח תקווה באמצעות שבירת חלון, הניע אותה בדרך שאינה ידועה למשיבה ונהג בה. זמן קצר לאחר מכן הבחין קב"ט אזור תעשיה ברקן במבקש נוהג במכונית, ועצר אותו.

3. בדיון מיום 20.7.2023 הסכים בא-כוח המבקש לקיומן של ראיות לכאורה ועתר לשחרורו של המבקש בערובות כספיות שיבטיחו את התייצבותו לדיונים בעניינו. בא-כוח המבקש ציין כי יש למבקש אפשרות להעמיד שני ערבים שהם אזרחי ישראל, אך ביקש כי ייקבע ערב אחד בלבד, וזאת לאור נסיבות חייו הקשות. בא-כוח המשיבה התנגד לבקשת השחרור וטען כי לצד עילת המעצר מסוג חשש להתחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי של עונש מאסר, קמה נגד המבקש גם עילת מעצר מסוג מסוכנות; וכי אין די בערובות כספיות כדי להפיג את הסיכון הנשקף ממנו כלפי הציבור.

4. בהחלטתו מאותו היום קבע בית משפט השלום כי יש מקום לבחון בחיוב את אפשרות שחרורו של המבקש. הוא ציין כי לו היה מדובר בתושב ישראל, היה מקום לשקול את שחרורו לחלופת מעצר. בית המשפט קבע כי ניתן לאיין את מסוכנותו של המשיב, ככל שהיא קיימת, באמצעות ערבויות מתאימות. זאת, בשים לב לכך שהמבקש הוא אדם צעיר שלחובתו הרשעה אחת בלבד בעבירה של כניסה לישראל לפני כשנתיים; לכך שמיוחסת למבקש עבירת רכוש אחת שבוצעה ללא כל תחכום; ולכך שהמבקש נהג ברכב הגנוב באופן שלא סיכן את עוברי הדרך ולא היה צורך לנהל אחריו מרדף. בית המשפט הדגיש כי לא נעלמה מעיניו העובדה שלחובת המבקש יש הרשעה קודמת בעבירת כניסה לישראל שלא כדין, אך ציין כי הוא איננו סבור שיש בה כדי לחייב את מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים. לפיכך קבע בית המשפט כי המבקש ידאג להתייצבותם של שני ערבים פוטנציאליים, אזרחים ישראלים, בבית המשפט, לשם בחינת התאמתם.

עוד באותו היום התייצב בבית המשפט אחד מהערבים, ובית המשפט בחן את מידת התאמתו. בית המשפט ציין כי יש לערב תיק פלילי פתוח בעבירות חמורות. עם זאת, לאור העובדה שהוא לא נעצר כלל אלא עוכב ושחרר מיד לאחר החקירה - הוא החליט לאשרו. עוד הוסיף בית המשפט כי הוא התרשם שהערב מצוי בקשר קרוב עם דודו של המבקש, וכי הוא מכיר את כתובת מגוריו של המבקש, כך שיהיה ביכולתו לדאוג להתייצבותו בבית המשפט. ביום 30.7.2023 הגיע לבית המשפט גם הערב השני, ולאחר שבית המשפט התרשם ממנו, הוא קבע כי גם הוא מתאים לשמש כערב. לפיכך, הורה בית המשפט לשב"ס להעביר את המבקש למחסום הסמוך למקום מגוריו, וזאת בכפוף לחתימתו על התחייבות עצמית בסך 15,000 ₪; הפקדת מזומן בסך 15,000 ₪; וחתימה על שתי ערבויות צד ג' על סך 15,000 ₪ כל אחת על ידי הערבים המאושרים.

המשיבה ביקשה את עיכוב ביצוע ההחלטה למשך 48 שעות לשם שקילת הגשת ערר עליה, ובית המשפט נעתר לבקשה.

5. ביום 31.7.2023 הגישה המשיבה ערר לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד על החלטת בית משפט השלום. היא

טענה כי בית משפט השלום שגה כשלא נתן משקל ראוי למסוכנות הנשקפת מהמבקש ומהעבירות המיוחסות לו. כן טענה המשיבה כי בית משפט השלום לא נתן די משקל לכך שהמבקש הורשע אך לפני שנתיים בעבירת כניסה ושהייה בישראל שלא כדין, ובהקשר זה היא טענה כי החשש שהמשיב יימלט מאימת הדין מתעצם על רקע זה, ועל רקע העונש הצפוי לו במידה ויורשע.

בא-כוח המבקש התנגד לערר, וסמך את ידיו על החלטתו של בית משפט השלום. הוא הוסיף וטען כי העבירה המיוחסת למבקש לא בוצעה בצורה מתוככמת, וכי גם ההרשעה הקודמת של המבקש אינה צריכה להטות את הכף לעבר מעצרו.

6. בהחלטה מיום 1.8.2.2023 קבע בית המשפט המחוזי - לאחר שעיין בהודעת הערר, שמע את טענות הצדדים בעל-פה, וקיבל לידיו תדפיס רישום פלילי בעניינו של המבקש - כי דין הערר להתקבל. בית המשפט קבע כי בעניינו של המבקש מתקיימות הן עילת מעצר של מסוכנות והן עילת מעצר של חשש מהימלטות מאימת הדין.

ביחס לעילה של חשש מהימלטות, בית המשפט ציין כי אמנם חשש כזה אינו מונע כליל את האפשרות לשקול חלופת מעצר במקרה של נאשם שהוא תושב האזור אשר מיוחסת לו עבירה של שהייה בלתי חוקית בישראל, אך שבמצב כזה יש להביא בחשבון את היכולת לתת אמון בנאשם, וזאת בזיקה לעברו הפלילי. בהקשר זה קבע בית המשפט כי ביצוע עבירות חוזרות ונשנות של שהייה בלתי חוקית בישראל מקשה על מתן אמון כאמור, וציין כי המבקש הורשע בשנת 2021 בעבירה של שהייה בלתי חוקית, כשנדמה שהדבר לא מנע ממנו לבצע עבירה חוזרת תוך זמן קצר יחסית. בית המשפט קבע כי יש בכך כדי להקשות על האפשרות לתת במבקש את האמון הדרוש לצורך הסתפקות בחלופת מעצר.

באשר לעילת המעצר של מסוכנות, קבע בית משפט קמא כי המסוכנות הנשקפת מהמבקש נוגעת הן לביטחון הרכוש והן לסיכון המשתמשים בדרך. בהקשר זה נקבע כי גניבת רכב חדש כמו זה שנגנב לכאורה על ידי המבקש מחייבת ידע מוקדם והכנה, ולכן אין לראותה כעבירה "זניחה" או כזו המצויה ברף הנמוך. כן צוין כי המבקש, שאין לו רישיון נהיגה, נהג בכבישים ראשיים לאורך עשרות קילומטרים, באופן שהיה בו כדי לסכן את ציבור המשתמשים בדרך.

בית המשפט הוסיף וציין כי בתי המשפט נתקלים לעיתים קרובות במקרים בהם גנבי רכוש תושבי האזור נוהגים במהירות ובצורה פוזזת במכוניות גנובות במטרה להעבירן לשטחי הרשות במהירות האפשרית, וזאת תוך סיכון בטיחות הציבור. מקרים אלה מסתיימים לא אחת במרדפים או בתאונות דרכים הפוגעות הן ברכוש והן בשלום הציבור. בית המשפט הבהיר כי במקרה דנן לא מיוחסת למבקש בכתב האישום נהיגה בצורה שסיכנה את שלום הציבור, אולם הדגיש כי המסוכנות הפוטנציאלית משיטת פעולתו עומדת בעינה.

לבסוף קבע בית המשפט כי הערבים שאושרו על ידי בית משפט השלום אינם מכירים את המבקש, כך שקשה להשתכנע שהם יצליחו לדאוג בצורה אפקטיבית להתייצבותו למשפט.

לאור הדברים הללו הורה בית המשפט על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים, ועל החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערר שלפניי.

7. המבקש טוען כי בעניינו מתעוררת סוגיה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך - האם ניתן לבסס מסוכנות על מקרים אחרים בהם התרחשה תוצאה חמורה, שבעניינו של המבקש כלל לא התרחשה. הוא טוען כי החלטת בית משפט קמא להורות על מעצרו עד לתום ההליכים מבוססת על נסיבות ביצוע עבירה מחמירות, שכלל לא נזכרו בכתב האישום שהוגש נגדו.

לשיטת המבקש, קביעת בית המשפט המחוזי לפיה המסוכנות הנשקפת ממנו מחייבת את מעצרו עד תום ההליכים מבוססת על שתי הנחות: האחת, לפיה עבירת הרכוש שיוחסה לו אינה מצויה "ברף חומרה נמוך"; והשנייה, לפיה העבירה המיוחסת לו היא עבירה המתרחשת "חדשות לבקרים", כשבמקרים אחרים - שאין מחלוקת כי אינם מתקיימים בעניינו של המבקש - הובילה העבירה למרדפים מסוכנים או תאונות דרכים.

8. לענין חומרת העבירה המיוחסת לו, טוען המבקש כי מדובר בגניבה של מכונית אחת שבוצעה על ידיו בלבד, בצורה פשוטה ונעדרת תחכום, ללא שותפים ולא באמצעות התארגנות עבריינית כלשהי. לשיטתו, הנחת בית משפט קמא לפיה כל מעשה של גניבת מכונית חדשה הוא כזה שבוצע באמצעות ידע מוקדם והכנה - גם כאשר התביעה לא פירטה בכתב האישום כי העבירה בוצעה באמצעים מתוחכמים - היא קביעה מוקשית, והיא מייחסת למבקש נסיבות מחמירות שהמשיבה כלל לא ביקשה לייחס לו. זאת, בשים לב לכך שעל פי כתב האישום לא מיוחס למבקש כל שימוש באמצעי מיוחד או מתוחכם, ואף לא צוין בו כי המכונית שנגנבה היא מכונית חדשה שיש קושי מיוחד לגנוב אותה.

באשר לנימוק של בית משפט קמא לפיו העבירה מתבצעת חדשות לבקרים ובמקרים רבים מביאה לתוצאות קשות, טוען המבקש כי לפי ההלכה שנקבעה בדנ"פ 2316/95 גנימאת נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4) 589 (1995), העובדה שעבירה מסוימת היא "מכת מדינה" אינה מהווה עילת מעצר. המבקש מוסיף כי אין קשר בין עניינו שלו לבין מקרים אחרים בהם נהגים תושבי השטחים נהגו במכוניות גנובות במהירות ובצורה פרועה על מנת להעביר אותן במהרה לשטחי הרשות. כן הוא מדגיש כי הוא עצמו לא נהג בצורה פוזת או במהירות; לא ניסה להימלט או לחמוק מהמשטרה בשום שלב; לא התנגד למעצרו ולא הפריע לעבודת המשטרה. לפיכך, הסתמכות על התרחשות תיאורטית של מרדף, במקרה שלא היה מרדף כזה ואף אין כל אינדיקציה שהיה יכול להתפתח מרדף כאמור - אינה יכולה להוות נימוק להחלטה להורות על מעצרו עד תום ההליכים.

9. המבקש מוסיף וטוען כי בית משפט קמא שגה כשקבע כי העובדה שיש בעברו הרשעה בעבירה של שהייה בלתי חוקית בישראל מביאה למסקנה לפיה לא ניתן לתת בו אמון לצורך התייצבותו להליכים המשפטיים. לשיטתו, לפי ההלכה המנחה שנקבעה לענין זה בבש"פ 6781/13 קונדוס נ' מדינת ישראל (4.11.2013) (להלן: עניין קונדוס), רק הרשעות קודמות רבות בעבירה של שהייה שלא כדין עשויות להביא למסקנה כי לא ניתן להורות על שחרור שיבטיח התייצבות לדיון. המבקש טוען כי אין לו עבר פלילי מכביד או הרשעות קודמות רבות, ואין כל אינדיקציה לכך שהוא לא התייצב בעבר לדיונים או לכל הליך משפטי אחר בעניינו.

באשר לקביעת בית משפט קמא לענין שני הערבים שאושרו על ידי בית משפט השלום, טוען המבקש כי בית משפט השלום התרשם שאחד מהם הוא "חבר קרוב" של משפחת המבקש, וכי הוא יוכל לדאוג להתייצבותו למשפט; ולגבי האחר נקבע, לאחר שבית המשפט התרשם ממנו באופן ישיר, כי הוא כשיר לשמש כערב. מאחר שזאת הייתה

קביעתו של בית משפט השלום שהתרשם מהערבים באופן בלתי אמצעי, הרי שקביעת בית משפט קמא לפיה אין ביכולתם לדאוג להתייצבות המבקש איננה ברורה. קביעה זו נסוגה לשיטתו אל מול יתרונו הברור של בית משפט השלום, שכאמור שוחח עם הערבים ישירות.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בטענות המבקש, בנספחים שצורפו לבקשה ובתיקי בית המשפט בהליך המעצר ובהליך הערר, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות אף מבלי להידרש לתגובת המשיבה.

11. כידוע, דיון בנושא מעצר ב"גלגול שלישי" לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוקהמעצרים) שמור למקרים מיוחדים, בהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש לאי צדק חמור או לעיוות דין, כתוצאה מפגיעה לא מידתית בזכויות הנאשם או אי מתן משקל ראוי לשלום הציבור ולביטחונו (ראו למשל בש"פ 5721/12 בביקר נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.8.2012); בש"פ 4900/12 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (25.6.2012); בש"פ 4587/21 מריאשקין נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (8.7.2021)).

כפי שיובהר להלן, אינני סבורה כי הבקשה שלפניי היא אחד מאותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות של בית משפט זה כערכאה שלישית.

12. בעניינו של המבקש מתקיימות, כאמור בהחלטת בית משפט קמא, שתי עילות מעצר: הראשונה – עילת מעצר של מסוכנות; והשנייה – עילת מעצר של חשש מהימלטות מאימת הדין, שהוא חשש טבוע כשמדובר בנאשם שהוא תושב האזור.

13. באשר למסוכנות הנשקפת מהמבקש, בית משפט קמא קבע כי לא ניתן להקל בה ראש. זאת, הן בשים לב לכך שהמבקש נהג בכבישים ראשיים, לאורך עשרות קילומטרים, כשהוא ללא רישיון נהיגה; והן בשים לב לכך שהוא גנב מכונית חדשה שהתנעתה מחייבת ידע מוקדם והכנה. על כן אין לראות את הגניבה כפעולה זניחה או כזו המצויה ברף חומרה נמוך. בית המשפט ציין כאמור גם את העובדה שישנם מקרים רבים בהם עבירות מסוג זה המבוצעות על ידי תושבי האזור, מסתיימות במרדפים מסוכנים תוך נהיגה מהירה ופרועה של הנהגים המבקשים להעביר את המכוניות הגנובות לשטחי האזור במהירות; ולעיתים אף בתאונות דרכים. זאת, אף שבמקרה שלפנינו לא הואשם המבקש בנהיגה מסוכנת.

14. אכן, עבירות רכוש יכולות להקים, בנסיבות מסוימות, עילת מסוכנות (ראו בש"פ 5431/98 פרנקל נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(4) 268, 271 (1998)). באשר לנסיבות המקרה דנן, הן מעידות לטעמי על מסוכנות, אם כי כזו שאיננה ברף הגבוה. כך, מחד גיסא, מיוחסת למבקש עבירה אחת של גניבת מכונית, כשלא צוין בכתב האישום כי היא בוצעה בשיטות מתוחכמות; והמבקש אף לא הואשם בנהיגה במהירות מופרזת או בצורה פרועה. לכן אין לזקוף לחובתו את העובדה שישנם מקרים אחרים בהם גנבי מכוניות נוהגים בצורה מסוכנת במהלך מרדפים של המשטרה או אף גורמים לתאונות. מאידך גיסא, אין להתעלם מהעובדה שמדובר במי שנכנס ארצה שלא כדין, ביצע עבירה של גניבת מכונית ואף

נסע לאורך קילומטרים רבים בלא שיש לו רישיון נהיגה, עניין הטומן בחובו סיכון לביטחון הציבור.

15. מעבר לעילת המסוכנות יש להביא בחשבון גם את עילת המעצר של חשש מהימלטות מאימת הדין. אכן, כפי שנקבע זה מכבר בפסיקת בית משפט זה, כשמדובר בנאשם שהוא תושב האזור ישנו חשש טבוע להימלטותו מן הדין. זאת משום שאם הוא ינסה לחמוק מההליכים בעניינו – איתורו צפוי להיות קשה יותר מאשר במצבים בהם מדובר בתושב ישראלי, שכן רשויות אכיפת החוק במדינת ישראל אינן פועלות באזור (ראו עניין קונדוס, בפסקה 10; בש"פ 4543/23 בוסטאמי נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (5.7.2023)). יחד עם זאת, חשש זה אינו עומד לבדו, והוא אינו יכול להכריע את שאלת השחרור לחלופה, במצבים בהם ניתן להבטיח את התייצבות הנאשם בהפקדת כספים ובביטחונות משמעותיים אחרים (ראו עניין קונדוס, שם; בש"פ 3952/14 נעאלוה נ' מדינת ישראל, פסקה ח (16.6.2014)).

בנסיבות אלה, נדרש בית המשפט אפוא לבחון האם ניתן לשחרר את המבקש בתנאים שיאיינו מחד גיסא את הסיכונים הנשקפים ממנו לאור עילות המעצר המיוחסות לו ונסיבות המקרה; ומאיך גיסא יפגעו בחירותו במידה פחותה מאשר במעצר מאחורי סורג ובריה (ראו סעיף 21ב(1) לחוק המעצרים).

בית משפט קמא אכן ביצע בחינה כאמור. בהקשר זה הוא ציין כי אף שהחשש המובנה מפני הימלטות של תושבי האזור מאימת הדין אינו מונע כליל את האפשרות לשקול חלופת מעצר, הרי שבבחינת אפשרות כזאת יש להביא בחשבון גם את היכולת לתת אמון בנאשם, ובכלל זה יש לשקול גם את עברו הפלילי. בעניינו של המבקש, נקבע כי לאור עברו הפלילי הכולל הרשעה קודמת משנת 2021 בעבירה של שהייה בלתי חוקית בישראל, יש קושי לתת בו אמון ברמה הנדרשת לשם הסתפקות בחלופת מעצר. כן הדגיש בית המשפט כי בהתאם להלכה שנקבעה בעניין קונדוס, כאשר השהייה הבלתי חוקית בארץ נוצלה ואף יועדה לשם ביצוע עבירות אחרות – כבעניינו – הרי שמדובר בהיבט נוסף של חומרה הפועל נגד שחרורו של המבקש לחלופה.

לאחר דברים אלה פנה בית המשפט לבחון את החלופה ואת האמצעים שקבע בית משפט השלום כדי להבטיח שהמבקש לא ימלט מאימת הדין – הערבויות, ההפקדה הכספית וההתחייבות העצמית. הוא מצא כי אין בהם די כדי לאיין את החשש מפני הימלטות המבקש, והדגיש כי הערבים שנקבעו לשם הבטחת התייצבותו של המבקש לדיונים (ושאשרו על ידי בית משפט השלום), אינם מכירים את המבקש באופן אישי, ולכן יש קושי לקבוע כי הם יוכלו להבטיח את התייצבותו לדיונים בעניינו.

לאור כל הדברים הללו, הוא קבע כי לא ניתן לשחרר את המבקש לחלופת מעצר, והורה על המשך מעצרו מאחורי סורג ובריה, עד לתום ההליכים.

16. לטעמי אין כל עילה להתערב במסגרת "גלגול שלישי" במסקנותיו של בית משפט קמא. בפרט אין להתערב באופן בו הוא העריך את האמצעים שנקבעו על ידי בית משפט השלום להבטחת התייצבותו של המבקש למשפט, אשר הביא אותו למסקנה לפיה לא ניתן להמיר את המעצר באמצעים אלה. השוני באופן בו כל אחת מהערכאות העריכה את האמצעים הללו איננו מצדיק ערר בגלגול שלישי. זאת, מאחר שאין מדובר בשאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך או בנושא המעורר חשש לאי צדק חמור או לעיוות דין. משכך וכפי שהובהר גם לעיל, אני סבורה כי יש לדחות את הבקשה.

17. עם זאת, יובהר כי מאחר שמדובר בהחלטה אודות מעצר עד תום ההליכים, הרי שהמבקש יוכל לשוב ולפנות בהמשך לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר. בכלל זה הוא יוכל להציע תנאי שחרור שונים כפי שימצא לנכון (ובין היתר להציע גם ערבים אחרים). בקשה כאמור תוגש לבית משפט השלום, אשר יבחן אותה ויכריע בה על פי נסיבותיה, בשים לב לחלוף הזמן מאז נעצר המבקש ולכלל הנסיבות הנוספות.

18. סוף דבר: לאור כל האמור לעיל, בקשת רשות הערר נדחית בזאת.

ניתנה היום, ו' באלול התשפ"ג (23.8.2023).

שׁוֹפֵט
